

«12 Οκτωβρίου 1944. Η Αθήνα Ελεύθερη» (Κατερίνα Χουζούρη)

/ [Πεμπτουσία](#)

Την απελευθέρωση της Αθήνας από τον ναζιστικό ζυγό και το τέλος μιας από τις πιο σκληρές περιόδους στη σύγχρονη ιστορία της Ελλάδας, τιμούν οι επιστημονικές και καλλιτεχνικές δράσεις με γενικό τίτλο «12 Οκτωβρίου 1944. Η Αθήνα Ελεύθερη», που διοργανώνεται φέτος για δεύτερη φορά φέτος.

Κεντρικός χώρος των φετινών εκδηλώσεων είναι το Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων «Μελίνα» (πρώην πιλοποιείο Πουλόπουλου) στο Θησείο, ενώ το σύνολο των δράσεων εκτυλίσσεται σε διάφορα σημεία της Αττικής, τα οποία είναι φορτισμένα με ιστορική σημασία.

Οι εκδηλώσεις ξεκινούν με την έκθεση σπάνιου αρχειακού και φωτογραφικού υλικού, καθώς και τη θεματική έκθεση βιβλίου, η οποία θα διαρκέσει έως τις 31 Οκτωβρίου. Η έκθεση έχει τεθεί υπό την αιγίδα του Προέδρου της Δημοκρατίας, ο οποίος θα τελέσει και τα εγκαίνια το απόγευμα της 6ης Οκτωβρίου.

[athina-elftheri-afisa](#)

«Ενάντια στη μέρα. Εικαστικές αφηγήσεις της Απελευθέρωσης», είναι ο τίτλος της έκθεσης, (θα διαρκέσει έως τις 31 Οκτωβρίου), στην οποία συμμετέχουν ένδεκα νέοι εικαστικοί καλλιτέχνες, οι οποίοι δημιουργούν με αναφορές σε περιστατικά και μνήμες της κατοχής και της Απελευθέρωσης.

Η έκθεση κόμικς, οδηγεί την ιστορία του '40 στους δρόμους της 9ης τέχνης. Έλληνες δημιουργοί συναντούν την Κατοχή και φτιάχνουν ιστορίες σε μια πρωτότυπη έκθεση με τίτλο «Ένα γλυκό ξημέρωμα. Ιστορίες κόμικς για την κατοχική Αθήνα» (1-31 Οκτωβρίου).

Στο κέντρο της Αθήνας, στην πλατεία Κοτζιά, οι Θάνος Μικρούτσικος και Μιλτιάδης Πασχαλίδης τραγουδούν και τιμούν την Απελευθέρωση, στις 12 Οκτωβρίου, ενώ ο Αλέξης Βάκης και η Μάνια Παπαδημητρίου επέλεξαν τραγούδια και κείμενα, για να αφηγηθούν τη μουσική ιστορία από τις παραμονές του πολέμου

έως την αποχώρηση των Γερμανών. Είναι «Οι νότες του Πολέμου. Τα τραγούδια της Κατοχής, της Αντίστασης και της Απελευθέρωσης», που θα ακουστούν στο Χαϊδάρι, στις 5 Οκτωβρίου.

Οι φετινές δράσεις περιλαμβάνουν ιστορικό περίπατο με ξενάγηση στην κατοχική Αθήνα, στις 9 Οκτωβρίου, 3ήμερο προβολών ταινιών, ντοκιμαντέρ και αρχειακού υλικού στην Ταινιοθήκη της Ελλάδας, καθώς και επιστημονικές συζητήσεις.

Ακόμη, διοργανώνεται αγώνας δρόμου, ημερίδα για τον Τύπο και την Προπαγάνδα στην Κατοχή και την Απελευθέρωση στις 13 Οκτωβρίου, ενώ εντός ενός από τα τελευταία πλοία τύπου «Liberty», στις 19 Οκτωβρίου, θα διεξαχθεί επιστημονική συζήτηση για τη συμβολή των Ελλήνων ναυτικών στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Σε ειδική εξάλλου εκδήλωση, στις 25 Οκτωβρίου, θα παρουσιαστεί το αρχείο της Βέρμαχτ για τη Μάχη της Κρήτης και την Εθνική Αντίσταση.

Αναφερόμενος στο σκεπτικό των φετινών εκδηλώσεων ο ιστορικός Μενέλαος Χαραλαμπίδης, μέλος της ομάδας που έχει την επιστημονική επιμέλεια και την ευθύνη της όλης διοργάνωσης, τόνισε μεταξύ άλλων ότι: «Θέλουμε η «Αθήνα Ελεύθερη», να είναι μια γιορτή μνήμης. Μια γιορτή δημόσιας ιστορίας. Τέτοιες κομβικές στιγμές στο κοινό μας παρελθόν, να γίνουν αφορμές για να γνωρίσουμε καλύτερα, όχι μόνο τα ίδια τα γεγονότα, αλλά και την ικανοποίηση που έχει η προσωπική έρευνα και η ενασχόληση με την ιστορία». Για τον λόγο αυτό, επιλέξαμε φέτος να «ανοίξουμε» ακόμη περισσότερο την «Αθήνα Ελεύθερη», αναζητώντας και άλλες γλώσσες για να γιορτάσουμε την Απελευθέρωση. Ιστορικές και αυτές, αλλά με τον τρόπο τους».

Την 12η Οκτωβρίου 1944, ημέρα της Απελευθέρωσης της Αθήνας, ο μακαριστός Αρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός, τέλεσε στη Μητρόπολη των Αθηνών Δοξολογία. Πρόκειται για ένα γεγονός στο οποίο είχε αναφερθεί ο μακαριστός Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος Χριστόδουλος,[1] στις 28/1/2007, κατά τις τιμητικές εκδηλώσεις του Κ.Ι.Σ, στον ανδριάντα του Αρχιεπισκόπου Δαμασκηνού: «Επιτρέψτε μου την ώρα αυτή να αναφερθώ στη Δοξολογία, η οποία τελέστηκε στις 12 Οκτωβρίου 1944, την ημέρα δηλαδή της απελευθέρωσης της Πρωτεύουσας της Ελλάδος από τα Ναζιστικά στρατεύματα Κατοχής, εδώ, στον Μητροπολιτικό αυτό Ναό των Αθηνών, με προεστώτα τον Αρχιεπίσκοπο Δαμασκηνό και τη συμμετοχή χιλιάδων Ελλήνων, των οποίων οι ψυχές πάλλονταν από εθνικό και θρησκευτικό ενθουσιασμό. Ο Βενέζης διέσωσε τον Ύμνο τον οποίο έψαλε ο Χορός της Μητροπόλεως εκείνη την ημέρα, με την έγκριση του Αρχιεπισκόπου. Πρόκειται για στίχους από τους Ψαλμούς του Δαβίδ, ειδικά επιλεγμένους για την περίπτωση. Ιδού μερικοί:

«Η δεξιὰ σου Κύριε, δεδόξασται ἐν ἰσχύϊ, ἡ δεξιὰ Σου χεὶρ, Κύριε ἐθράυσεν ἐχθρούς και τῷ πλήθει τῆς δόξης σου συνέτριψας τοὺς ὑπεναντίους.

Ἔσωσας ἡμᾶς ἐκ τῶν θλιβόντων ἡμᾶς και τοὺς μισούντας ἡμᾶς κατήσχυνας.

Ταλαιπωρία ἐταλαιπωρήσαμεν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. Μερὶς τοῦ λαοῦ περιεβλήθη σχοινίῳ, οἱ ἀγροὶ ἡμῶν διεμερίσθησαν, οἱ οἶκοι ἡρημώθησαν και ἡμεῖς αὐτοὶ περιυβρίσθημεν.

Τὸν λαόν Σου Κύριε ἐταπείνωσαν και τὴν κληρονομίαν Σου ἐκάκωσαν.

Αὐτοὶ συνεποδίσθησαν και ἔπεσον, ἡμεῖς δὲ ἀνέστημεν και ἀνωρθώθημεν. Ὅτι ἄνδρα αἱμάτων και δόλιον βδελύσσεται Κύριος.

Ἀπώλετο τὸ μνημόσυνον αὐτῶν μετ’ ἤχου. Ἀλαλάξατε τῷ Θεῷ πάσα ἡ γῆ. Πάντα τὰ ἔθνη κροτήσατε χεῖρας».

Ἐπειτα ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός, με φωνή που μάταια προσπαθοῦσε νὰ κρύψει τὴ συγκίνηση, εὐχήθηκε ἐπὶ τοῖς Ἐλευθερίοις τῆς Ἑλλάδος:

«Εὐλογεῖτε ἄγγελοι Κυρίου και χοροὶ δικαίων και ἥλιος και σελήνη και ἄστρα, τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε γῆ και ὄρη και βουνοὶ και ἔθνη τὰ κατοικοῦντα ἐν αὐτοῖς, τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε πηγαὶ και θάλασσαι και ποταμοὶ και πάσα ἐνυδρὸς φύσις τὸν Κύριον...

Εὐλογεῖτε ἡρώων νεκρῶν σκιαὶ και ζώντων πλήθη και θυμάτων μυριάδες και τάφων στίχοι και θλιβομένων ἐσμοὶ ἐν δάκρυσιν ἀγαλλιᾶσεως τὸν Κύριον...

Εὐλογεῖτε ἐλευθερωτῶν τροπαιοῦχοι φάλαγγες και ὅπλων κλαγγὴ και νίκης σάλπιγγες και δόξης παιάνες, τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε Οἶκοι Θεοῦ και κώδωνες εὐλαοὶ και κυανολεύκων ριπαὶ και δούλων ἀδουλώτων ἀπελεύθερον σύστημα, ὕμνοις και εὐχαριστίαις, τὸν Κύριον.

Κύριε ὁ Θεός, κράτυνον τὸ ἔθνος ἡμῶν· τὰς ἀκάνθας τοῦ πικροῦ μαρτυρίου εἰς δάφνας μετὰτρεψον δόξη και τιμὴ στεφάνωσον τοὺς νικητάς».

Και ἐπιλέγει ὁ Βενέζης:

«Εἶπε ὁ Δεσπότης. Και τὸ πλήθος κλαίοντας, εὐχαριστοῦσε τὸ Θεό».

Κατερίνα Χουζούρη

[1] <http://www.ecclesia.gr/greek/archbishop/christodoulos>